

Asia: VN/31771/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi Metsähallituksen eräiden julkisten hallintotehtävien suoritteiden maksuista vuosina 2026 ja 2027

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Metsähallituksen toimintaa ohjaa Laki Metsähallituksesta (234/2016). Lain 2 § mukaan Metsähallitus käyttää, hoitaa ja suojelee hallinnassaan olevaa valtion maa- ja vesiomaisuutta kestävästi. Lain 6 § mukaan Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu on sovitettava yhteen saamelaiskäräjistä annetussa laissa (974/1995) tarkoitetulla saamelaisten kotiseutualueella siten, että saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan, sekä poronhoitolaissa tarkoitetulla poron-hoitoalueella siten, että poronhoitolaissa säädetyt velvoitteet täytetään.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi ympäristöministeriön asetus Metsähallituksen eräiden julkisten hallintotehtävien suoritteiden maksuista vuosina 2026 ja 2027. Esityksessä ehdotetaan mm. riista-eläinlajin yksilöiden poistoa koskeviin poikkeuslupiin liittyviin lupamaksuihin korotuksia.

Kaikkien suurpetojen määrät Suomessa ovat kasvaneet ja samalla petojen aiheuttamat porovahingot ovat nousseet elinkeinon kannalta täysin kestäättömälle tasolle. Samaan aikaan porojen teurasmäärät ovat romahtaneet. Vuonna 2000 suurpetojen tappamia poroja löydettiin koko poronhoitoalueelta 2804, kun taas vuonna 2024 määrä oli jo 6474, mikä merkitsee peräti 131 prosentin kasvua vahinkomäärissä. Vain pieni osa petojen tappamista poroista löydetään. Petovahinkokertymät ovat heikentäneet merkittävästi siitosporojen jalostusta, romahduttaneet teurasporojen määrät ja horjuttaneet koko elinkeinotoiminnan ketjua. Petovahingoista aiheutuu paliskunnille ja poronmistajille mittavia kustannuksia, kuten jatkuva paimennustarve, raatojen etsintä, löytymätön hävikki ja petojen poistotoimet vahinkoperusteisilla luvilla. Tilanne aiheuttaa elinkeinolle voimakkaasti kasvavaa taloudellista ja sosiaalista kuormitusta, paikoin täydellisen toivon menetyksen.

Ainoa keino vähentää vahinkoja, porotalouden kannattavuuden heikkenemistä sekä valtion petovahinkokorvausten maksutaakkaa, on maasuorpetokantojen leikkaaminen.

Jatkuvasti paheneva petovahinkotilanne vähentää teurastuloja ja vaikuttaa poronhoidon kannattavuuteen. Petomäärän sekä petojen aiheuttamien vahinkomäärien kasvun myötä korvaukset eivät riitä vahinkojen täysimääräiseen korvaamiseen. Tilannetta hankaloittaa EU:n asettama 10 miljoonan euron maksu-katto, jonka vuoksi korvauksia jouduttiin leikkaamaan poroelinkeinolta vuonna 2025 yli miljoona euroa.

Mikäli paliskunnalla on käytössään vahinkoperusteinen poikkeuslupa suurpedon poistamiseen, tulee sen käyttämiseen valtion mailla hankkia Metsähallituksen maastoliikennelupa. Kotikuntalaisille lupa on maksuton. Useat paliskunnat sijaitsevat monen kunnan alueella ja poronmestajat samasta paliskunnasta voivat olla eri kunnista. Tehokkaan pyynnin varmistamiseksi poistossa on useasti mukana myös ulko-paikkakuntalaisia metsästäjiä. Metsähallituksen maastoliikennelupa maksaa 50 euroa, mikäli pyynnissä on mukana ulkopaikkakuntalaisia.

Voimassa olevan maksuasetuksen mukaan luonnonsuojelulain 15 §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella annettavasta luvasta poistaa luonnonsuojelualueelta pyyntiluvanvaraisen riistaeläinlajin yksilö peritään kiinteä maksu 50 euroa. Lupamaksua esitetään korotettavan 200 euroon. On täysin kohtuutonta, että valtio pyrkii nostamaan merkittävästi maksuja vahinkoja tekevien suurpetojen poistoon liittyvissä luvissa.

Valtion maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaan maksu voidaan määrätä perittäväksi yleisesti suoritteiden omakustannusarvoa alempana tai jättää kokonaan perimättä, jos siihen terveyden- ja sairaanhoitoon, muihin sosiaalisiin tarkoituksiin, oikeudenhoitoon, ympäristönsuojeluun, koulutustoimintaan tai yleiseen kulttuuritoimintaan liittyvistä tai näihin verrattavista syistä on perusteltua syytä. Erityisestä syystä maksu voidaan määrätä tietyltä ryhmältä perittäväksi suoritteiden omakustannusarvoa alempana tai jättää kokonaan perimättä.

Muutosehdotus poikkeuslupiin liittyvien lupamaksujen korotuksesta ei tue pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaa, jonka mukaan suurpetopolitiikkaa on hoidettava tavalla, joka huomioi myös sosiaalisen kestävänsä. Hallitusohjelman mukaan metsästyksen yhteiskunnallinen merkitys tunnustetaan ja sen tulevaisuus turvataan. Metsästyksen ja luonnonsuojelun välistä vastakkainasettelua torjutaan, eikä metsästysmahdollisuuksia kavenneta perusteetta esimerkiksi luonnonsuojelualueilla. Metsästäjien tekemä riistanhoitotyö on tärkeä osa luonnonsuojelua ja parantaa luonnon monimuotoisuutta. Tällä hetkellä poronhoitoalueen vastuulle on säilytetty koko maan suurpetokantojen kasvun ja petovahinkojen rajoittaminen, metsästyksen ollessa pysähdyksissä kaikkialla muualla.

Paliskuntain yhdistys esittää, että vahinkoperusteisia poikkeuslupia koskevissa luvissa tarvittavat luvat ovat maksuttomia. Mikäli maksua ei voida jättää kokonaan perimättä, maksuja ei tule nostaa nykyisestä 50 eurosta. Erilliset metsästys- ja maastoliikenneluvat sekä rajavyöhykeluvat muodostavat vahingonkäräjille tarpeetonta byrokratiaa, ja ne tulisi poistaa yhdellä ilmoituksella tapahtuvaksi.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Hanna Nurmi

toiminnanjohtaja

Lausunnon valmistelija, lisätiedot: Maaren Angeli, maaren.angeli@paliskunnat.fi, +358 40 6858958

Lehtola Sara
Paliskuntain yhdistys